

Владо С. Милошевић:
етномузиколог, композитор и педагог

ТРАДИЦИЈА КАО ИНСПИРАЦИЈА

Тематски зборник
са научног скупа 2017. године

Бања Лука, 2019.

Академија умјетности Универзитета у Бањој Луци
Академија наука и умјетности Републике Српске
Музиколошко друштво Републике Српске

**Владо Милошевић: етномузиколог, композитор и педагог
ТРАДИЦИЈА КАО ИНСПИРАЦИЈА**

Тематски зборник

За издавача

Проф. др Санда Додик, декан Академије умјетности
Проф. др Рајко Кузмановић, предсједник Академије наука и умјетности
Републике Српске
Доц. др Драгица Панић Кашански, предсједник Музиколошког друштва
Републике Српске

Уреднице зборника

Проф. др Соња Маринковић
Проф. др Санда Додик
Доц. др Драгица Панић Кашански

Програмски одбор

др Санда Додик, др Соња Маринковић, др Драгица Панић Кашански, мр Саша
Павловић, Софија Вучићевић, Матија Антонић

Научни одбор

др Санда Додик (Бања Лука, Република Српска, БиХ), др Драгица Панић
Кашански (Бања Лука, Република Српска, БиХ), др Соња Маринковић
(Београд, Србија), Dr Klaus Näumann (Келн, Њемачка), др Иван Чавловић
(Сарајево, БиХ), др Лозанка Пејчева (Софија, Бугарска), др Родна
Величковска (Скопље, Македонија), др Викторија Коларовска Гмирја (Скопље,
Македонија), др Весна Микић (Београд, Србија), мр Милош Заткалик
(Београд, Србија), др Богдан Ђаковић (Нови Сад, Србија), др Мирјана Закић
(Београд, Србија), др Миомира Ђурђановић (Ниш, Србија), др Весна Пено
(Београд, Србија), мр Саша Павловић (Бања Лука, Република Српска, БиХ)

Техничка редакција

Софија Вучићевић, Матија Антонић, Младен Јанковић, Душан Урошевић.

Прелом

Дарко Домазет

Дизајн корица

Штампа

Тираж

150

Издавање зборника радова омогућило је Министарство науке и технологије
Владе Републике Српске, Бања Лука, 2017.
ISBN 978-99938-27-25-2 (АУБЛ)
COBISS.RS-ID 7104792

Војана Radovanović	
Muzikologija 21. veka? Teme i pristupi diplomskih i master radova studenata <i>Beogradske škole muzikologije</i>	397
Naka Nišić	
Mevlud Bošnjaka u Srbiji	417
Vesna Mikić, Adriana Sabo	
"Good" Music, "Bad" Music and (not such a) <i>Good wife?</i> Tradicija kao konvencija. Funkcija muzike u proizvodnji savremenih znanja.....	427
Богдан Ђаковић	
Историјске и стилске позиције хорског циклуса <i>Свеноћно бденије</i> у славу Св. Јована Крститеља (1971/72) Еинојуханија Раутаваре (1928–2016).....	436
Соња Маринковић, Аница Сабо	
Корелација наставе историје музике и музичких облика у средњој музичкој школи: методске јединице везане за сонатни циклус и сонатни облик.....	445

MUZIKOLOGIJA 21. VEKA? TEME I PRISTUPI DIPLOMSKIH I MASTER RADOVA STUDENATA BEOGRADSKE ŠKOLE MUZIKOLOGIJE

Bojana Radovanović

Univerzitet umetnosti u Beogradu

Fakultet muzičke umetnosti

Doktorske studije muzikologije

E-mail: br.muzikolog@gmail.com

Sažetak: Muzikologija se, kao bazično interdisciplinarna naučna oblast, kroz svoju istoriju umrežavala sa najrazličitijim disciplinama, kako iz prirodnih, tako i društvenih i humanističkih nauka. Imajući u vidu različite muzikološke pristupe ustanovljene u 20. veku (istorijski, pozitivistički, formalistički, pristupi nove muzikologije i drugi), tema ovog rada jeste priroda teorijskog i metodološkog usmerenja mladih muzikologa školovanih na Fakultetu muzičke umetnosti u Beogradu na prelasku 20. u 21. vek. U ovom radu analizirani su rezultati arhivskog istraživanja i popisa diplomskih i master radova koji su na Katedri za muzikologiju odbranjeni u periodu 1997–2017. godine.

Cilj rada je uočavanje tendencija, tematskih oblasti i metodoloških pristupa radi mapiranja savremene studentske muzikološke produkcije. Pažnja je posvećena i pitanju odabira tema iz opšte, odnosno, nacionalne istorije muzike, te lociranju učestalosti obrade gradiva određenih perioda, problemskih mesta i opusa kompozitora/kompozitorskih grupa. U fokusu je, dakle, dvosmerna priroda odnosa između gradiva predviđenog nastavnim planom i interesovanja studenata.

Ključne riječi: savremena muzikologija, institucionalna teorija, Fakultet muzičke umetnosti u Beogradu, Odsek za muzikologiju, diplomski/master radovi

Interesovanje za savremenu muzikološku produkciju u Srbiji, pored rada etabliranih stručnjaka u ovom polju, neminovno bi trebalo da vodi ka pitanju mladih profesionalaca, odnosno, završnih radova studenata muzikologije na najstarijem Odseku za muzikologiju u zemlji. Naime, budući da je reč o najzrelijim i najzahtevnijim naučnim zahvatima studenata muzikologije, a posebno imajući u vidu da ovi doprinosi u značajnom postotku ugledaju 'svetlost dana' kao knjige/monografske studije, uvidela sam da postoji potreba za sistematizacijom i popisom urađenih diplomskih i master radova na Odseku za muzikologiju Fakulteta muzičke

umetnosti u Beogradu. Izrada ovakvog pregleda može takođe biti višestruko korisna studentima osnovnih studija koji tek treba da se opredele za teme i problemske oblasti svojih budućih master radova.

Odrednica *Beogradska škola muzikologije* se, u ovom radu, odnosi na specifičnu praksu proizvodnje muzikološkog znanja i stručnjaka na Odseku za muzikologiju Fakulteta muzičke umetnosti, koja je, prema rečima prof. Mirjane Veselinović-Hofman zabeleženim na jednom predavanju tokom akademske 2014–2015. godine, prepoznatljiva i u međunarodnim okvirima.

Odabir vremenskog okvira od 1997–2017. bio je podstaknut, pre svega, saznanjem o postojećem spisku odbranih diplomskih radova u periodu od 1952. do 1996/7. godine, koji je izradila prof. dr Vesna Mikić (tada studentkinja na FMU) krajem poslednje decenije XX veka.

Na samom početku sprovođenja ovog istraživanja imala sam na raspolaganju svojevrstni profesorski arhiv odbranih radova koji je nalazi u kabinetu za muzikologiju na Fakultetu muzičke umetnosti u Beogradu. Takođe, uspevala sam da određeni broj podataka dobijem od kolega koji su u poslednjih nekoliko godina završili studije na Odseku za muzikologiju, a čiji se radovi ne nalaze na Fakultetu. U završnoj fazi istraživačkog rada, omogućen mi je pristup zapisnicima diplomskih i master radova koji su pohranjeni na Fakultetu. Ovaj popis tako broji ukupno 121 diplomski/master rad.

Cilj ovog istraživanja jeste uočavanje raznovrsnih tendencija, tematskih oblasti i metodoloških pristupa radi mapiranja polja interesovanja savremene studentske muzikološke produkcije. Posebnu pažnju obratila sam i na oblasti iz koje se bira tema (opšta ili nacionalna istorija muzike), frekventnost obrade gradiva iz određenih perioda, problemskih mesta i opusa kompozitora/kompozitorskih grupa. Rezultati arhivskog rada biće sagledani kroz prizmu institucionalne uslovljenosti studentskog muzikološkog diskursa, te rasprave o raznovrsnim muzikološkim pristupima ustanovljenim u 20. veku.

Institucionalna teorija muzikologije

Jedno od ključnih pitanja ovog rada jeste upravo ono koje Džajls Huper (Giles Hooper) postavlja kao osnovno polazište svoje studije o diskursu muzikologije (Giles Hooper, 2006). Radi se o ispitivanju načina na koji su muzikološka saznanja određena, ograničena ili, što Huper ističe kao krucijalno, omogućena prirodom „akademske discipline“, odnosno, „institucionalizovanog diskursa“ čiji su konstitutivni deo (Hooper, 2006: 2). U fokusu su, dakle, institucionalni mehanizmi situirani u određenom kontekstu, koji igraju ključnu ulogu u određivanju uslova u kojima odre-

đeni govor o muzici biva prepoznat kao koherentna diskurzivna praksa, odnosno, koji omogućavaju i održavaju legitimitet nauka o muzici. Institucija, u ovom slučaju Fakultet muzičke umetnosti u Beogradu, jeste ta koja postavlja okvire u kojima nastaju naučni tekstovi o muzici. Ona podrazumeva uspostavljanje platforme za obrazovanje mladih naučnika i svojevrsno proizvođenje znanja u skladu sa određenim pravilima.

Izdvajaju se četiri pojma koji bliže određuju pojam institucije: (1) kontekst u kome institucija nastaje i radi, (2) kompetencija, (3) moć koja omogućava instituciji da zastupanje svojih protokola i pravila ostvari u društvu i (4) diskurs, koji se prepoznaje kao specifičan vid posredovanja znanja kojim se institucija samodefiniše i biva prepoznata u širem društvenom kontekstu (Šuvaković, 2016: 218). Praveći analogiju sa institucionalnom teorijom umetnosti Džordža Dikija (George Dickie) i daljom primenom te postavke koju je u pravcu institucionalne teorije muzike razradio Miško Šuvaković, a prema kojima se smatra da „da bi nešto bilo priznato za umetničko (muzičko) delo, to priznanje mora doneti grupa kompetentnih stručnjaka“ (Šuvaković, 2016: 219), primeniću tu formulu i na institucionalnu teoriju muzikologije kakvu ovde izvodim.

Dakle, da bi određeni iskaz/tekst bio priznat kao muzikološki vredan, priznanje o njegovoj validnosti mora doći od strane kompetentnih stručnjaka iz oblasti muzikologije, koji svojim priznanjem u određenom kontekstu zastupaju moć određene institucije. Džajls Huper smatra da je potrebno u tom pogledu napraviti razliku između institucionalizovanog diskursa i diskursa uopšte, kako muzikologija ne bi predstavljala skup svih iskaza koji se odnose na muziku. Institucionalizovani diskurs muzikologije konstruišu, proizvode i reprodukuju individue koje distribuiraju svoj rad kroz kanale koji su institucionalno ograničeni. Takođe, njihov rad najčešće zadobija legitimitet tek onda kada je on podvrgnut proveru i odobren od strane kolega (Hooper 2006: 45–46). Uzmimo za primer naučne skupove i konferencije, ili proces objavljivanja naučnih radova u stručnim časopisima, koji funkcionišu po istim principima recenziranja i legitimizovanja određenog znanja.

Sličnim mehanizmima u toku svog školovanja podvrgavaju se studenti, te se kroz pisanje i odbranu diplomskih, master i doktorskih radova takođe vrši proizvodnja i širenje institucionalno posredovanog znanja. Tokom izrade radova stiče se kompetencija, a nakon odbrane rada koja predstavlja društveno definisan čin, svršeni student i sam dobija autoritet stručnjaka iz oblasti nauke o muzici. Institucionalni okvir muzikologije, postavljen na ovaj način, ključan je za razumevanje načina na koji sagledavam doprinos studenata – mladih stručnjaka – korpusu muzikološkog znanja.

Muzikologija na FMU – kratak istorijat

Katedra za muzikologiju Fakulteta muzičke umetnosti u Beogradu 2018. godine proslavlja 70 godina rada. Osnivanjem Odeljenja za istoriju muzike i muzički folklor 1948. godine, koje je tokom godina preimenovano u Odsek za muzikologiju i etnomuzikologiju, otpočela je praksa institucionalnog obrazovanja muzičkih stručnjaka u Srbiji i Jugoslaviji. Nakon skoro šest decenija zajedničkog rada, 2006. godine, Odsek se deli na dva samostalna – Odsek za muzikologiju i Odsek za etnomuzikologiju, čime je načinjen i formalno udaljavanje dveju srodnih disciplina na Fakultetu muzičke umetnosti.

Na samim počecima rada Odeljenja za istoriju muzike i muzički folklor, nastavnički kadar činili su muzikološkinja Stana Đurić-Klajn (1959–1971), kompozitori i muzički pisci Petar Konjović (nepoznate tačne godine angažovanja) i Nikola Hercigonja (1949–1974), etnomuzikolog Miodrag Vasiljević (1949–1961) i muzikološkinja Marija Koren (1969–1972) (Маринковић, 2008: 63). Sedamdesetih godina XX veka, kada se na Odseku angažuju Vlastimir Peričić (1971–1993), Mirjana Veselinović-Hofman (1973–2017), Roksanda Pejović (1975–1995), Nadežda Mosusov (1977–1993), otpočine njegov intenzivniji razvoj (Маринковић, 2008: 63). Osvajanje novih naučnih polja i obogaćivanje plana i programa nastavlja se i osamdesetih, što je tendencija kakva se nastavila sve do danas – Odsek je nastavio da jača angažovanjem Sonje Marinković (od 1980), Tijane Popović-Mladenović (od 1989), Marije Masnikose (od 1990), Dragane Stojanović-Novičić (od 1992), Vesne Mikić (od 1992), Tatjane Marković (1996–2015), Ivane Perković (od 1998), Dragane Jeremić-Molnar (od 2002), te, u poslednjih nekoliko godina, Biljane Leković, Stefana Cvetkovića, Ivane Miladinović-Price, Ivane Petković, Radoša Mitrovića, Marine Marković, Ane Stefanović. Kao što ćemo videti u samoj analizi prikupljene građe, na otvaranje novih naučno-istraživačkih oblasti za studente muzikologije značajno je uticalo i dugogodišnje angažovanje Miodraga Šuvakovića (1996–2015), estetičara i teoretičara umetnosti, koji je na mestu profesora primenje estetike nasledio Milana Damjanovića.

Prema pomenutom popisu diplomskih radova od 1952. do 1997. godine, na Katedri za muzikologiju i etnomuzikologiju u ovom periodu odbranjeno je 150 radova, računajući i muzikološke i etnomuzikološke doprinose. Iako je prva polovina vremenskog okvira koji sam naznačila u ovoj studiji protekla u zajedničkom radu dva odseka, u svom popisu, za razliku od prethodnog spiska, ja sam ubrajala samo muzikološke studije, ne računajući etnomuzikološke doprinose.

O interdisciplinarnosti muzikologije: „stara“ vs. *nova*, moderna vs. postmoderna

Ukoliko prihvatimo da je, kako piše Huper, „savremeni muzikolog suočen sa neobičnom raznolikošću mogućih interpretativnih metodologija“ (Hooper, 2006: 1), pa tome i dodamo široko polje mogućih tema i predmeta istraživanja, dolazimo do tačke kada na snagu stupaju određena usmerenja i granice koje su preporučene ili striktno propisane od strane neke institucije.

Kada je reč o, uslovno rečeno, „razvoju“ muzikologije u 20. veku, korisna je rasprava koju Huper sprovodi u svojoj knjizi. Naime, on argumentovano tvrdi da nije moguće precizno obrazložiti na koji način *nova muzikologija*, tendencija prevashodno potekla sa američkog tla, ‘nova’ u odnosu na staru, te da brojne metodološke i problemske odlike moderne muzikologije nastavljaju da ‘žive’ u oblicima naučnog rada koji nazivamo *postmoderna* muzikologija. Termini kao što su *nova*, *postmoderna* i kritička muzikologija su stoga varljivi i navode na pomisao da je muzikologija pre ‘njih’ bila zastarela, nazadna i nekritička. Tome doprinosi činjenica da ne postoji saglasnost oko toga na šta se ovi pojmovi tačno odnose, da li oni predstavljaju sinonime, te da li zastupaju iste naučno-teorijske vrednosti i kriterijume.

Ako bi se uzelo u obzir da je pokret nove muzikologije postmodernističke prirode, kako tvrdi Mirjana Veselinović-Hofman, onda bismo, u skladu sa stavovima zagovornika ove nove škole mišljenja, rekli da je u pitanju reakcionaran pokret, kritika muzikološkog modernizma, koji je poistovećen sa primarno formalističkim i pozitivističkim opredeljenjima dominantnim u muzikologiji do osme i početka devete decenije 20. veka (Веселиновић-Хофман, 2007: 17).

Pri razmatranju ovog *postmodernističkog obrta* u muzikologiji, Huper analizira istoriju i metodologije pozitivizma, formalizma, rodnih studija i kanona u muzikologiji. Ovaj autor smatra da pozitivističke i formalističke metodološke postavke čine osnovu i nekih grana muzikologije koje se smatraju proizvodom upliva postmodernističkih struja u muzikologiju. Takve su, primećuje on, studije popularne muzike, postkolonijalna, feministička, kulturalna i druge muzičke kritike, koje se oslanjaju na metodologiju ‘stare’, pozitivističke muzikologije, čija je odlika da se, kako je to definisao Jozef Kerman (Joseph Kerman), bave prvenstveno činjenicama koje su proverljive, objektivne i ne dovode se u pitanje (Hooper, 2006: 16–17). Postmodernistički obrt, ipak, dovodi u pitanje održivost problematičnih velikih koncepata – istine, muzike same, genija... Namesto toga, sada činjenice služe kako bi se istraživali novi pojmovi muzikološkog diskursa – pluralitet, lokalno, heterogenost, razlika, diseminacija.

Studije roda kojima je u centru pažnje otkrivanje muzike koje su komponovale žene, biografije nepoznatih kompozitorki, istorija rodних uloga u muzici, itd. i dalje se prevashodno oslanjaju na istorijsku muzikologiju i pozitivističku metodologiju.

Stoga, muzikologija kao postmodernistička može da bude ona koja (1) se odlikuje pluralitetom interesovanja i metodologija, (2) je otvorena za sve vrste muzike, bez obzira na kanon, (3) se bavi postmodernističkom muzikom i (4) prisvaja 'postmoderne' teorijske okvire za analizu bilo koje muzike (Hooper, 2006: 35). Izloživši ove četiri mogućnosti, Huper tvrdi da poslednja verovatno predstavlja najkoherentniju i najmanje trivializovanu definiciju *postmoderne* muzikologije. Ovaj postmodernistički obrt svakako je obeležen prodorom novih filozofskih i teorijskih koncepata u muzikologiju, što bez sumnje jeste jedna od njenih osnovnih odlika krajem prošlog veka. Takođe, okretanje novim konceptima i prodor subjektiviteta na mesto gde su nekad stajali nedostižne *Istina*, *Muzika* i *Genije*, i navodna naučnička objektivnost, jesu odlike humanističkih nauka ovoga doba.

U svetlu prethodno rečenog, treba dodati i da ovo otvaranje novim postmodernističkim teorijskim platformama ne znači nužno izneveravanje muzikologije i slike onoga što je ona bila pre svojevrzne „poplave“ ovih teorija i inter- i trans- disciplinarnog umrežavanja. Jer, muzikologija je od svog početka bila interdisciplinarna nauka, koja je u skladu sa društveno-istorijskim okolnostima i dostignućima u drugim naukama, obogaćivala svoje metodološke alate i prodirala ka saznanjima sa najrazličitijih strana.

Takođe, treba naglasiti i prirodu muzikološkog znanja koje se sistematski neguje na Fakultetu muzičke umetnosti. Ono, naime, podrazumeva jednu široku interdisciplinarnu paletu znanja, otvorenu ne samo istoriji muzike, već i teoriji muzike, nauci o harmoniji, kontrapunktu, orkestraciji, instrumentaciji, vladanju klavirom, te, zalazeći u oblasti društveno-humanističkih disciplina, opštoj istoriji, sociologiji, psihologiji, pedagogiji, antropologiji, estatici, teoriji umetnosti i teoriji medija.

Diplomski i master radovi 1997–2017.

U narednom delu teksta mapiraću ona mesta koja su se istakla pri analizi tema i metodologija popisanih diplomskih i master radova. Budući da je bolonjski sistem uveden na FMU akademske 2006/2007. godine, prvi master radovi su odbranjeni već 2011. godine. Međutim, što je i očekivano, i nekoliko godina nakon 2011. godine nije redak slučaj da studenti koji obrazovanje završavaju po starom sistemu, i dalje pišu i „brane“ diplomske radove. Može se, dakle, reći da je još uvek nemoguće napraviti

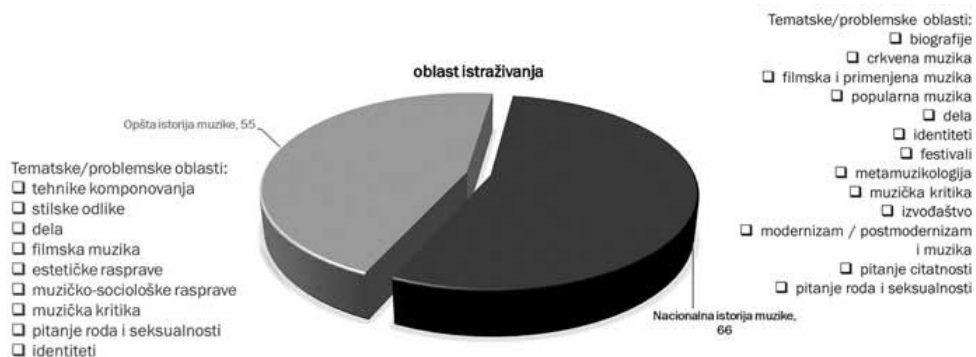
jasnu distinkciju i granicu između završnih – diplomskih i master – radova „starijih“ i „mlađih“ generacija.

Moja prvobitna namera bila je da grupišem i razmotrim radove u okviru nekoliko kategorija: (1) prema predmetu u okviru kojeg je rad pisan, (2) prema predmetu proučavanja (muzičko delo, biografija kompozitora, crkvena muzika, filmska muzika, festivali, pevačka društva i muzički život gradova, muzička kritika/metamuzikologija), (3) prema metodologiji i (4) prema obliku interdisciplinarnog pristupa. Razumljivo je da određen broj studija ne potpada samo pod jednu od odrednica, tako da je ova početna podela služila kao orijentir u okviru kojeg se, kao, uostalom, i sami studenti, možemo slobodnije kretati.

Od ukupnog broja popisanih radova,¹ 66 je pisano u okviru predmeta koji se odnose na nacionalnu istoriju muzike, dok je preostalih 55 bilo posvećeno zapadnoevropskim, ruskim i američkim kompozitorima, delima ili napisima o muzici. Kako se približavamo sadašnjem trenutku, uočava se tendencija ka brojnijim doprinosima oblasti opšte istorije muzike, prvenstveno one koja se odnosi na drugu polovinu 19. veka, 20. vek i savremenu muziku. Ipak, jasno je da među studentima postoji svest o nedovoljnoj proučenosti nacionalnog muzičkog i muzikološkog stvaralaštva. To ukazuje na napore Katedre za muzikologiju, koja je, i bez unapred razrađenog plana mogućih tema i nametanja ideja za istraživanje, kod studenata razvila potrebu za upotpunjavanjem skromnog fundusa literature monografske prirode, koja je posvećena domaćoj muzici.

Primer 1

Grafički prikaz biranih oblasti istraživanja

Kada je reč o radovima iz nacionalne istorije muzike, pisano je o duhovnoj muzici Stevana Stojanovića Mokranjca, Josifa Marinkovića, Stanislava Biničkog i Petra Konjovića. Pažnju su privukli i operiski i baletski opusi Stevana Hristića, Petra Konjovića, Mihovila Logara, Zorana Hristi-

¹ Vidi Prilog 1: Tabela prikaz odbranih diplomskih i master radova 1997–2017.

ća, Isidore Žebeljan, kao i klavirska muzika Vasilija Mokranjca, gudački kvarteti Josipa Slavenskog, stvaralaštvo Ljubice Marić i Ludmile Frajt. Tretman citata izučavao se u delima Dejana Despića i Milana Mihajlovića, a postmodernističke odlike muzičkog stvaralaštva u opusu Rajka Maksimovića. Biografija Stanislava Biničkog takođe je bila tema jednog od radova. Studenti su se, dakle, bavili kako pojedinačnim delima, tako i muzičkim žanrovima, kao i specifičnostima tehnika komponovanja u opusima različitih autora.

Značajno usmerenje među ovim muzikološkim radovima predstavlja i ono koje favorizuje izučavanje crkvene muzike. Osim navedenih opusa duhovne muzike domaćih kompozitora, teme ovih radova obuhvataju izučavanje zapisa srpskih melografa, paleografsku analiza neumskih rukopisa, istraživanje muzičkih običaja prilikom obrednog pojanja u pravoslavnoj crkvi, kao i proučavanje prakse dečijih crkvenih horova.

Radovi koji mogu da se svrstaju u kategoriju „pevačka društva“ i „muzički život“ odnose se na istraživanje muzičkih prilika i rada institucija u određenim kontekstima. Među njima su se kao teme našli, npr. Orkestar Kraljeve garde (1904–1941), akademski hor Collegium musicum (1971–2011), Beogradska opera, muzički život u Smederevu, Velikom Bečkereku, kao i proučavanje muzičke produkcije u međuratnom periodu i izdanja umetničke muzike na pločama PGP RTS-a. Popularna muzika izučavana je u dva navrata: u diplomskom radu posvećenom ovoj vrsti muzike na Radio Beogradu u SFRJ, te, u nešto opštijem zahvatu, studiji o popularnoj muzici unutar muzikološkog diskursa.

Proučavani su festivali kao što su Međunarodna tribina kompozitora (ili, kako je naslov jednog od master radova, *Međunarodna tribina kompozitorke?* – vidi Prilog 1), Jugoslovenska muzička tribina, Tribina muzičkog stvaralaštva Jugoslavije i Glazbena tribina Opatija/Međunarodne glazbene tribine.

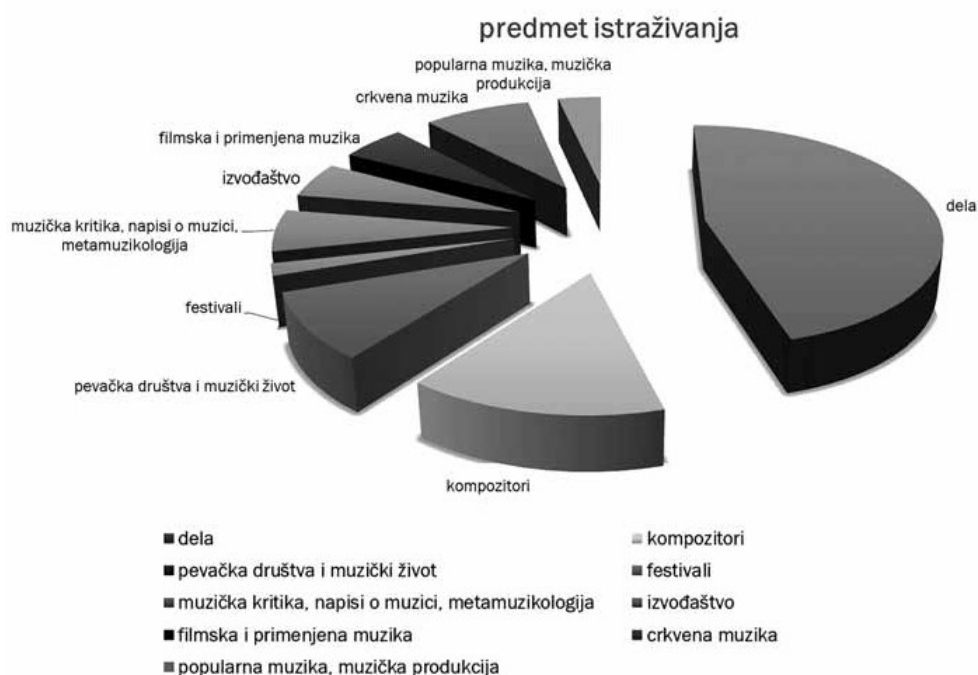
Metamuzikološke diskusije odnosile su se na kritičarski opus Pavla Stefanovića, analizu muzikološkog jezika u Srbiji 1945-80, naučni rad Dragutina Gostuškog i pisanu reč o muzici Pjera Buleza (Pierre Boulez). Diplomski rad posvećen posleratnoj produkciji muzičkih časopisa u Jugoslaviji dopunjuje spisak radova koji su se bavili napisima o muzici.

U okviru proučavanja filmske muzike moguće je uočiti tri podgrupe: analiza filmske muzike u SFRJ (institucije, crveni i crni talas) i analiza saundtrekova za koje je korišćena muzika kompozitora poput Gustava Malera (Gustav Mahler), Kloda Debisija (Claude Debussy) i Đerđa Ligetija (György Ligeti). Pažnja je takođe posvećena primenjenoj muzici Zorana Hristića, Zorana Simjanovića i Zorana Erića. Nekoliko radova posvećeno je izvođaštvu – pijanizmu i operskim solistima Beogradske opere.

Kada je reč o opštoj istoriji muzike, studenti su se uglavnom fokusirali na određena dela ili, pak, neke segmente kompozitorskih opusa. Tako su proučavane: kompozitorska tehnika i karakteristike stvaralaštva Pjera Buleza, Erika Satija (Erik Satie), Džona Kejdža (John Cage), Pjera Šefera (Pierre Schaeffer), Kloda Debisija, Morisa Ravela (Maurice Ravel), Fransisa Pulanka (Francis Poulenc), Paula Hindemita (Paul Hindemith), Gustava Holsta (Gustav Holst), Mortona Feldmana (Morton Feldman), Mocarta (Wolfgang Amadeus Mozart). Pažnja je posvećena i stvaralačkim identitetima Džona Zorna (John Zorn), Alfreda Kazele (Alfredo Casella), Eneskua (George Enescu).

Primer 2

Grafički prikaz biranih predmeta istraživanja

Posebno interesantne i inovativne doprinose dale su specifične interdisciplinarnе veze muzikologije sa estetikom i sociologijom, koje su proizvele upravo onu vrstu primene vanmuzikoloških teorijskih modela na muzikološku problematiku. Tako su izučavani problemi otvorenog dela u muzici, a dela su analizirana pristupima formalizma, strukturalizma, i poststrukturalizma. Ističe se i nekolicina radova u kojima je postavljeno pitanje roda i seksualnosti (ženski likovi u operama, kompozitorke na domaćim festivalima), biopolitike, kao i pitanje promenljivog, postmodernističkog, stvaralačkog, nacionalnog i drugih identiteta.

Zaključna razmatranja

Može se reći da je najveći broj razmatranih diplomskih i master radova bio posvećen upravo muzičkim delima, iz kojih su iščitavane odlike kompozitorskih tehnika, stila i epohe, a učitavane interpretacije o kontekstu, pomenutim aspektima identiteta, roda i seksualnosti. Posle toga, najzastupljenije su studije koje u centar svog interesovanja postavljaju ličnosti – najpre kompozitore, pa zatim ostale muzičke radnike – muzikologe, dirigente, izvođače. Slede potom studije iz oblasti crkvene i filmske i primenjene muzike, a onda i one koje se odnose na muzički život u manjim gradovima, izvođaštvo, metamuzikološke diskusije i festivale umetničke muzike.

Studenti muzikologije FMU još uvek se u svoji završnim radovima nisu bavili odnosom novih medija i muzike, tehnoloških dostignuća 21. veka i savremene muzičke produkcije. Takođe, osim dva pomenuta izuzetka, na ovom nivou studija nema više radova koji se bave izučavanjem praksi popularne muzike.

U tom svetlu, vredi još istaći da je značajan broj radova pisan kao rezultat proučavanja savremene domaće muzičke prakse umetničke muzike, dok je manje studija posvećeno muzici 19. veka i ranijih perioda. To ukazuje na tesnu povezanost i saradnju Katedre za muzikologiju i Katedre za kompoziciju i orkestraciju, što predstavlja još jedan sloj institucionalne uslovljenosti bavljenja muzikologijom na Fakultetu muzičke umetnosti u Beogradu.

Korišćena literatura

- Božanić, Mina. (2016). *The language of Music/ology in the Age of Transition*. U: Mirjana Veselinović-Hofman, Vesna Mikić, Tijana Popović-Mladjenović and Ivana Perković (ured.). *Music: Transitions/Continuities*. Belgrade: Faculty of Music, 99–108.
- Hooper, Giles. (2006). *The Discourse of Musicology*. Aldershot: Ashgate Publishing Limited.
- Маринковић, Соња. (2008). *Методологија научноистраживачког рада у музикологији*. Београд – Нови Сад: Факултет музичке уметности, Матица српска.
- Šuvaković, Miško. (2016). *Estetika muzike*. Beograd: Orion Art i Katedra za muzikologiju Fakulteta muzičke umetnosti.
- Веселиновић-Хофман, Мирјана. (2007). *Пред музичким делом*. Београд: Завод за уџбенике.

SUMMARY

**MUSICOLOGY OF THE XXI CENTURY?
THEMES AND APPROACHES IN UNDERGRADUATE AND MASTER THESES
FROM THE BELGRADE SCHOOL OF MUSICOLOGY**

Bojana Radovanović

Considered a basically interdisciplinary scientific field, musicology has, throughout its history, made links to various disciplines both from natural and social sciences. Having in mind the myriad of musicological approaches established in XX century and earlier (historical, formalistic, positivistic, *new* musicology, etc.), this paper is dedicated to investigation of methodologies and approaches in undergraduate and master theses of young musicologists from Faculty of Music in Belgrade at the turn of the XX century (1996–2016).

The goal was to mark tendencies, themes, and methodologies, and to contribute to mapping the contemporary student musicological production. In doing so, I inevitably focused on the questions of choosing the themes from subjects dedicated to the general or national history of music, as well as observing the frequency of students' interest in themes regarding certain historical periods, styles, problems, and composers/composers' group. Hence, I looked into the two-way nature of the curriculum and the students' interests.

With the final number of theses of nearly 100 studies, I've discovered that around 60% of the works were dedicated to the national history of music, while the rest encompassed themes on West European, Russian and American composers, works, or writings on music. Approaching the present moment, I noticed the tendency towards more numerous examinations of the general history of music themes, mostly directed to the second half of XIX century, XX century, and contemporary music. It is evident that among students exist the type of consciousness regarding the insufficiently studied national music history, which is the indicator of the struggles of the Department of Musicology to enrich the number of exiting thorough studies on Serbian music.

It can be said that, in most of the theses, students dealt with musical works, which then lead to the questions of composing techniques, styles, and epochs, as well as the debates on contexts, identities, gender, and sexuality. Likewise, most of the studies were devoted to important figures – mostly composers, but also musicologists, conductors, and performers. Going further, there is a lesser number of theses which examine sacred and film music, musical life in small cities, institutions of music, performance, meta-musicological discussions, festivals of classical music. There are only a few examples of studies dedicated to popular music, and practically no contributions on the relation of music and new media, the technology of XXI century, and production of music.

In the light of institutional theory and the given context, it is worth noticing that the significant number of theses emerged as a result of studying contemporary Serbian musical practices, while a smaller number of students stud-

ied the music of XIX century, and the earlier periods and epochs. This points to a very close connection and collaborative nature between Departments of Musicology and Department of Composition and Orchestration on the Faculty of Music, which indicates another layer of institutional conditionality of practicing musicology in this important institution of music.

Key words: contemporary musicology, institutional theory, Faculty of Music in Belgrade, Department of Musicology, master theses

PRILOZI

Prilog 1

Tabelarni prikaz diplomskih i master radova iz muzikologije na FMU, 1997–2017.²

1997		
Dragana Jeremić	Razvoj i karakteristike klavirske muzike srpskih kompozitora (1853–1914)	Roksanda Pejović
Zorica Mirović	Ruski operski pevači i njihov udeo u razvoju „Beogradske opere“ (1920–1941)	Roksanda Pejović
Katarina Marković	Ciklični princip u simfonijama zapadnoevropskih romantičara	Sonja Marinković
Sunčana Todorčić	Koncert za klavir i orkestar u Srbiji u drugoj polovini XX veka	Vlastimir Peričić
Marija Babić	Lajtmotivika scenskog opusa Zorana Hristića	Mirjana Veselinović
1998		
Milena Petrović	<i>Ohridska legenda</i> Stevana Hristića	Roksanda Pejović
Magdalena Čukić	Koncertantno stvaralaštvo Mihovila Logara	Vlastimir Peričić
Anđela Jokić	Basovi i baritoni, članovi beogradskog Narodnog pozorišta u međuratnom periodu	Roksanda Pejović
Ljiljana Dubljević	Soprani, mecosoprani i altovi beogradskog Narodnog pozorišta u međuratnom periodu	Roksanda Pejović

² Radovi su navedeni hronološkim redom. Od 2011. godine, kada bivaju odbranjeni prvi master radovi, čitalac će u zagradi nakon naslova rada moći da vidi da li je u pitanju diplomski (d) ili master (m) rad.

Dragana Pantić	Aspekti nadrealizma u muzici dvadesetih godina dvadesetog veka u Parizu	Mirjana Veselinović-Hofman
Silvana Ružić	Građa za razmatranje srpske baletske muzike sa stanovišta definicije žanra	Mirjana Veselinović-Hofman
1999		
Ivana Janković	Klavirska muzika Vasilija Mokranjca	Mirjana Veselinović-Hofman
Jelena Janković	<i>Le Marteau sans maître</i> Pjera Buleza - neki aspekti kompozicione tehnike	Mirjana Veselinović-Hofman
Milena Lazić	Crkvena muzika St. St. Mokranjca – kompozicije za pokretne praznike i posebne crkvene obrede	Roksanda Pejović
Dragana Kresić	Rad na sakupljanju i obradi muzičkog folkloru u evropskoj i srpskoj muzici do početaka etnomuzikoloških istraživanja – istorijska i analitička razmatranja	Sonja Marinković
2000		
Ivana Stamatović	Postupak montaže u klavirskoj muzici Erika Satija	Mirjana Veselinović-Hofman
Sandra Jovanović	Muzičke kritike i eseji Pavla Stefanovića u svetlosti međuratne muzičke kritike	Roksanda Pejović
Vladan Erić	Razvoj elektronskih instrumenata kao značajna uslovljenost u procesu komponovanja, izvođenja i razumevanja elektronske muzike	Mirjana Veselinović-Hofman
Ksenija Vujović	Opšta teorija prikazivanja u muzici	Mirjana Veselinović-Hofman Miodrag Šuvaković
2001		
Mirjana Savić	Kinestetički naboj kao dominantna fizionomija muzike	Mirjana Veselinović-Hofman
Jelena Novak	Formalistički, strukturalistički i poststrukturalistički aspekti analize muzičkog dela XX veka	Mirjana Veselinović-Hofman; ko-mentor Miško Šuvaković
Bojana Cvejić	Otvoreno delo u muzici: Bulez, Štokhauzen, Kejdž	Mirjana Veselinović-Hofman
Tatjana Petrović	Ruski baleti – od Sveta umetnosti do Gesamtkunstwerk-a	Sonja Marinković
Ljubica Ilić	Donjotuzlansko crkveno pjevačko društvo („Njeguš“) u kulturno-istorijskom kontekstu Bosne i Hercegovine (1886–1914)	Roksanda Pejović

Nevena Blagojević- Pešić	Liturgijska muzika Stevana St. Mokranjca – između norme i individualnog (<i>Liturgija Sv. Jovana Zlatoustog</i> i pesme za nepokretne crkvene praznike)	Roksanda Pejović
2002		
Asja Drndić	Stevan Hristić – dirigent <i>Opere Narodnog pozorišta</i> u Beogradu	Roksanda Pejović
Milica Kajganić	Crkvena muzika Petra Konjovića. <i>Muzika duhovna</i> i put ka „modernoj“ srpskoj crkvenoj muzici	Roksanda Pejović
Anđela Jeremić	Liturgijsko stvaralaštvo Josifa Marinkovića i Stanislava Biničkog sagledano u svetlu uticaja ruske crkvene muzike (<i>Liturgije</i> Marinkovića i Biničkog u poređenju sa <i>Liturgijama</i> Čajkovskog i Rahmanjinova)	Roksanda Pejović
Danica Stipanović	Delatnost vokalnih-tenora u <i>Beogradskoj operi</i> između dva svetska rata	Roksanda Pejović
Milica Stipanović	Orkestar Kraljeve garde (1904–1941)	Roksanda Pejović
Vesna Miladinović	Požarevačka pevačka društva u 19. i početkom 20. veka	Sonja Marinković
2003		
Jasna Ristovski	Tretman citata u opusu Dejana Despića	Vesna Mikić
Branka Popović	Bliskost stvaralačkih poetika Igora Stravinskog i Pabla Pikasa u svetlu modernističkog prevrata u umetnosti	Vesna Mikić
2004		
Ksenija Stevanović	„ <i>La vitta che splende...</i> “ Biopolitičke koordinate opere: Monteverdi, Verdi, Berio	Miodrag Šuvaković
Marijana Kocić	Crkvena muzika u napisima i kompozitorskom opusu Miloja Milojevića - između tradicionalnog i modernog -	Vesna Mikić; Ivana Perković-Radak
2005		
Ivana Neimarević	Scenski <i>tekst</i> barokne opere kao odraz socio-kulturnog konteksta	Tatjana Marković
Mirjana Šćepović	Muzički život Smedereva krajem 19. i u prvoj polovini dvadesetog stoleća	Tatjana Marković
Marina Marković	Pesme Srbijaka u jednoglasnim zapisima srpskih melografa	Roksanda Pejović

2006		
Nataša Tomić	Životvornoj trojici trisvetu pesmu pevamo – Veliko pojanje u Srpskoj pravoslavnoj crkvi	Roksanda Pejović
Sanela Radisavljević	Pisana reč o muzici / autopoeitički diskurs Pjera Buleza	Dragana Stojanović- Novičić
2007		
Ivana Vesić	„Između poetike i politike“: polje muzičke produkcije u Srbiji i njegov odnos prema društvenoj stvarnosti u periodu između dva svetska rata	Tatjana Marković
Jelena Đorđević	Tretman citata u delima Milana Mihajlovića	Vesna Mikić
Ivana Miladinović	Od buke do tišine – rano stvaralaštvo Džona Kejdža (1933–1953)	Dragana Stojanović- Novičić
Ana Petrov	Uticao Vagnera na Ničeovo shvatanje muzike	Dragana Jeremić Molnar
Marija Nikolić	<i>Slike haosa</i> Zorana Erića. <i>Ivica haosa</i> kao izvor umetničke kreativnosti	Vesna Mikić
Maja Vasiljević	Institucionalni okvir za afirmaciju kompozitora muzike za film/filmske muzike u SFRJ (1960–1975)	Vesna Mikić
Sanja Kunjadić	Salvatore Šarino: <i>Luci mie traditrici. Problemi savremenog teatra ili le ferite del tempo</i>	Vesna Mikić
2008		
Vesna Krneta	Opšte pojanje u Srpskoj pravoslavnoj crkvi: zbornici i muzička obeležja u XIX i XX veku	Ivana Perković-Radak
Jelena Arnautović	Popularna muzika na Radio Beogradu (1945–1990): između politike i tržišta	Vesna Mikić
Biljana Srećković	Modernistički projekat Pjera Šefera. Od ispitivanja radiofonije ka muzičkim istraživanjima (d)	Vesna Mikić
Nataša Turnić	‘Pozorište’ Erika Satija: život kao teatar i rana muzika za scenu (1891–1914)	Vesna Mikić
2009		
Olga Jokić	Opera „Katarina Izmajlova“ iz vizure rodnih odnosa	Sonja Marinković
Smiljka Milosavljević	Identitetska pozicioniranja Džona Zorna	Vesna Mikić
Nataša Salaj	Tragovi šekspirovskog pisma u delima Enrika Josifa – „Hamlet“ i „Smrt Stefana Dečanskog“	Mirjana Veselinović- Hofman

Igor Radeta	Semiotička analiza narativa u Ravelovom „Gaspar de la Nuit“	Tijana Popović-Mladjenović
Srdan Atanasovski	Šubertov put ka Velikoj simfoniji	Dragana Jeremić-Molnar
Ivana Petković	Pozno stvaralaštvo Kloda Debisija – Istine o francuskom mitu	Tijana Popović-Mladjenović
2010		
Vanja Terzin	Romi kao metafora Balkana u operi „Vreme Cigana“ Emira Kusturice	Mirjana Veselinović-Hofman
Mirjana Veličković	Stvaralaštvo Miloša Petrovića u kontekstu postmoderne i krize nacionalnog identiteta	Vesna Mikić
Stefan Cvetković	Pijanizam u epohi modernizma	Vesna Mikić
Anja Lazarević	Manifestacije dečijeg sveta u <i>Wunderhorn</i> simfonijama Gustava Malera	Tijana Popović-Mladenović
Damjana Njegić	Muzika izvan „idealne“ muzičke kulture: studija slučaja – stvaralaštvo V. A. Mocarta	Vesna Mikić
2011		
Mina Mijušković	Kurt Vajl i <i>Opera za tri groša</i> u kontekstu Vajmarske republike (d)	Vesna Mikić
Milan Milojković	Analiza jezika muzikologije kao discipline u polju teorije (Srbija 1945 – 1980). Prilog muzikološkoj teorijskoj praksi (m)	Vesna Mikić
Jelena Gudović	Popularna muzika unutar muzikološkog diskursa (m)	Vesna Mikić
2012		
Nataša Krstić	Ogledalo jednog vremena: Muzički časopisi u Jugoslaviji 1946-1952. (d)	Dragana Stojanović-Novičić
Jelena Petrović	Muzika u filmovima crnog talasa (d)	Vesna Mikić
Jelena Dobrijević	Horska muzika za opelo u 19. i prvoj polovini 20. veka. Stvaralački doprinosi V. Horejšena, St. St. Mokranjca, St. Biničkog, St. Hristića i M. Milojevića (d)	Ivana Perković
Adriana Sabo	<i>Međunarodna tribina kompozitorki? Mogući pogled na položaj kompozitorki u okviru domaće muzičke scene</i> (m)	Vesna Mikić
Radoš Mitrović	Stvaralački odnos Maurisija Kagela prema tradiciji (m)	Mirjana Veselinović-Hofman
Tatjana Popović	Irena Popović: <i>Zmijski car koji je pojeo slona i Mozart... Luster... Lustik</i> kao dva punkta sazrevanja kompozitorkine misli (m)	Mirjana Veselinović-Hofman

Mina Božanić	Organizacija muzičkog prostora u kamernim delima Josipa Slavenskog i Ljubice Marić (m)	Marija Masnikosa
Đurđija Vučinić	Treća simfonija Gustava Malera i njena preznačenja u filmskim ostvarenjima Votkinsa, Viskontija, Rasela i Ozona (m)	Tijana Popović-Mladjenović
Tamara Kojić	Tradicija i prošlost iz vizure postmodernizma u poznim vokalno-instrumentalnim delima Rajka Maksimovića (m)	Vesna Mikić
Aleksandra Ušković	Modernističko predstavljanje mita o majci Jugovića u operi <i>Otadžbina</i> Petra Konjovića (d)	Marija Masnikosa
Jelena Jovanović	Funkcionalnost muzike Borislava Tamindžića – pitanje zvukovnosti i/ili zvučnosti slika i pokreta u filmovima: Jovana Lukina, Beštije i Čudo Neviđeno reditelja Živka Nikolića (d)	Vesna Mikić
Jelena Damjanović	Pitanje odnosa između tradicionalnog i elektronskog medija u stvaralaštvu srpskih kompozitora elektroakustičke / tehnomuzike – Vladana Radovanovića / Srđana Hofmana / Jasne Veličković (m)	Vesna Mikić
Bojana Gavrilović	Srpska simfonijska muzika poslednje decenije 19. i prve decenije 20. veka (1872–1915) (m)	Sonja Marinković
Nenad Đurđević	Poetički okviri umetničke prakse Ive Pogorelića (sa posebnim osvrtom na ulogu beogradskih medija u njihovoj recepciji) (m)	Vesna Mikić
2013		
Andrea Živković	(Re)vizija sveta Dijamande Galas (d)	Dragana Stojanović-Novičić
Bojana Vrtikapa	Muzika kao događaj, muzika kao život – sagledavanje fluksusa iz muzikološke/muzičke vizure (d)	Vesna Mikić
Iva Radulović	Akademski hor <i>Collegium musicum</i> – turneje i gostovanja u periodu od 1971. do 2011. godine	Tijana Popović-Mladenović
Dušanka Jelenković	Nostalgija i opera <i>Tirezijeve dojke</i> Fransisa Pulanka (d)	Vesna Mikić
Vanja Spasić	Posle <i>zlatnog perioda</i> : Opera Narodnog pozorišta u Beogradu (1971–2011) (m)	Vesna Mikić
Milica Lazarević	Jedan vitgenštajnovski pristup muzičkom delu. Muzičko-jezička igra bečke škole: nova „pravila“ i stare forme (d)	Mirjana Veselinović-Hofman

Marija Maglov	Ozbiljna muzika na pločama u izdanju PGP-RTB/PGP-RTS-a (1968–1994) (m)	Vesna Mikić
Nevena Stanić	Paleografska analiza neumskog rukopisa Z I 62 iz Muzeja Srpske Pravoslavne Crkve u Beogradu (m)	Ivana Perković
Albina Kresu	Đeorđe Enesku (George Enescu) i formiranje rumunskog muzičkog modernizma (m)	Vesna Mikić
Ljubica Popović	Ivan Brkljačić: <i>Istar</i> (instrumentalni teatar) – specifičnost muzičko-scenskog koncepta (m)	Mirjana Veselinović-Hofman
Tamara Petković	Odnos Riharda Vagnera – teoretičara i kompozitora – prema pitanju jevrejstva (m)	Dragana Jeremić-Molnar
2014		
Marijana Dujović	Prilog istraživanju biografije Stanislava Biničkog (m)	Sonja Marinković
Marija Kecman	Od tanga do <i>nuevo tanga</i> Astora Piaçole (d)	Vesna Mikić
Katarina Kostić	Odnos između modernog i postmodernog u stvaralaštvu Džona Kejdža na primeru dela HPSCHD (d)	Vesna Mikić
Jana Dimitrijević	Stvaralački univerzum Gustava Holsta sagledan kroz kompozitorovo delo <i>Planete</i> (m)	Dragana Stojanović-Novičić
Nikola Pejčinović	Uloga muzike Đerđa Ligetija u filmu <i>2001: Odiseja u svemiru</i> Stenlija Kjubrika (m)	Dragana Stojanović-Novičić
Katarina Mitić	Muzika Kloda Debisija i film – tri studije slučaja (m)	Tijana Popović-Mladjenović
Jovana Petrović	Tumačenje rodnog identiteta ženskih likova u operском stvaralaštvu Albana Berga (d)	Mirjana Veselinović-Hofman
Dina Vojvodić	Repcija stvaralastva Mortona Feldmana sagledana kroz muzicke kritike objavljene u <i>Njujork tajmsu</i> (m)	Dragana Stojanović-Novičić
Ana Marković	Značenjski rasponi ružnog u ekspresionističkoj muzici: od provokacije do društvene opomene (d)	Mirjana Veselinović-Hofman
Olivera Đurić	Opsesija kao pokretač delanja Salome i Elektre u Štrausovima istorimenim operama (m)	Dragana Jeremić-Molnar
Snežana Cvijanović	<i>Vernost</i> bajrojtskih produkcija <i>Prstena Nibelunga</i> idejama Riharda Vagnera – na primeru inscenacije Patrisa Šeroa iz 1976. godine (m)	Dragana Jeremić-Molnar

2015		
Aleksandra Jovanović	Postmodernistička igra transformacije identitetskih pozicija u operi <i>Dve glave i devojka</i> Isidore Žebeljan (m)	Vesna Mikić
Bojana Radovanović	Nauka kao umetnost – interdisciplinarnost u naučnim radovima Dragutina Gostuškog (m)	Vesna Mikić
Miloš Bralović	Elementi modernizma u gudačkim kvartetima Josipa Slavenskog (m)	Marija Masnikosa
2016		
Mina Šuković	Odnos između dekonstrukcije i muzike: instrumentalni teatar <i>Istar</i> Ivana Brkljačića kao primer muzičke dekonstruktivističke delatnosti (m)	Mirjana Veselinović-Hofman
Marija Veljković	Javna delatnost Petra Konjovića (m)	Dragana Jeremić-Molnar
Ana Đorđević	Muzika za sedam ofanziva: muzičke konvencije u partizanskim filmskim spektaklima (m)	Vesna Mikić
Maša Spaić	Kazelin 'treći put' – Alfredo Kazela: odnos prema modernizmu i fašističkom režimu (m)	Vesna Mikić
Miloš Marinković	Novo kulturalno-festivalske perspektive u Hrvatskoj i Srbiji kao rezultat društveno-političke transformacije muzičkog festivala u SFRJ (Od Jugoslovenske muzičke tribine, preko Tribine muzičkog stvaralaštva Jugoslavije, do Glazbene tribine Opatija/Međunarodne glazbene tribine i Međunarodne tribine kompozitora) (m)	Dragana Stojanović-Novičić
Ana Milićević	Televizijski opus primenjene muzike Zorana Simjanovića – elementi stila (digitalizacija arhiva u službi naučnog istraživanja) (d)	Vesna Mikić
Vladenska Malešić	Ženska seksualnost u Hindemitovoj operskoj trilogiji (d)	Vesna Mikić
Milica Petrović	Sekundarna umetnost u savremenoj praksi dečijih crkvenih horova (m)	Ivana Perković
Neda Kolić	Hram jednostavnosti na temeljima lavirinta (izbor instrumentalnih tintinabuli kompozicija Arva Perta) (m)	Marija Masnikosa
Marija Simonović	<i>Kabina sa ogledalima</i> - 'slike' vode u klavirskoj muzici Kloda Debisija – između Bašlarovog ogleda o vodi i snovima i 'ogledanja' vode u likovnom izrazu XIX veka (m)	Tijana Popović-Mladjenović

Predrag Kovačević	Intertekstualno 'čitanje' elemenata komedije del arte u <i>Don Đovaniju</i> i <i>Muzičkoj igri</i> Volfganga Amadeusa Mocarta (m)	Tijana Popović-Mladjenović
Ivana Cmiljanović	<i>Postmoderna ekologija</i> : reciklaža kao dominantni vid rada sa materijalom u Glasovoj plesnoj operi <i>Derište</i> (d)	Mirjana Veselinović-Hofman
Slobodan Varsaković	Pesme noći – stvaralaštvo Ludmile Frajt (d)	Sonja Marinković
2017		
Stefan Savić	Žanrovsko-dramaturška problematika u <i>Kitežu</i> N. R. Korsakova kao vid sinteze različitih tradicija ruske opere (m)	Sonja Marinković
Ana Aleksić	Aron Koplend i njegova „gej“ muzika (d)	Dragana Stojanović-Novičić
Jovana Avramović	Posleratna muzika za decu u Srbiji – od muzičkog vaspitanja pionira do festivala „Radost Evrope“ i dečije televizijske emisije „Na slovo, na slovo“ (m)	Vesna Mikić
Monika Novaković	Ceo svet (muzike) je pozornica – remedijalizacija muzike za pozorište Zorana Erića (m)	Sonja Marinković